

Ohjelma

*Talouskatsauksen esittely: Miten elintarvikeyritykset pärjäsivät vuonna 2022?
Mitä tapahtui elintarvikeviennissä ja -tuonnissa?*
ekonomisti **Bate Ismail**

*Mitkä ovat Suomen vahvuudet elintarvikeviennissä? Millaisia erityispiirteitä
elintarvikekauppaan liittyy?*
toimialapäällikkö **Marika Säynevirta**

Miten tulevalla vaalikaudella varmistetaan elintarvikeviennin edellytykset?
yhteiskuntasuhdejohtaja **Jukka Ihanus**

Elintarvikeviennin erityispiirteitä ja Suomen vahvuudet

Marika Säynevirta
7.3.2023

Elintarvikeviennin erityispiirteitä

7.3.2023

3

Ruoan kansainvälinen kauppa kasvaa, mutta valtaosa tuotannosta kulutetaan paikallisesti

- Kauppa kasvaa globaalisti (FAO: viennin arvo vuonna 2020 oli 3,7 kertaa suurempi kuin vuonna 2000). Suurin osa ruoantuotannosta kulutetaan kuitenkin paikallisesti. Keskimäärin kauppaan päätyy 23 % tuotannosta (sian- ja siipikarjaliha n. 10 % vs. sokeri 35 % ja soija 45 %).
- Ruokasektorin suurimpia nettoviejiä ovat suurimmat tuotantomaat Amerikan mantereella ja suurimpia nettotuojia väestömäärältään merkittävät Aasian maat. Tilanne vaihtelee tuotantosektoreittain.
- EU:sta tuli maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nettoviejä 2013. Viennin arvo v. 2021 oli 156 mrd. €, tuonti 83 mrd €. EU:n merkittävimmät vientikohdemaat ovat UK ja USA. Merkittävimmät tuoteryhmät juomat, liha- ja meijerituotteet.
- Merkittävimmät vientikohteet löytyvät yleensä läheltä – Suomelle yksittäisistä maista tärkeimmät ovat Ruotsi ja Viro, kauppa-alueena EU:n sisämarkkinat (arvosta 62%, volyymista 66%).

Lähteet: OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2031; FoodDrinkEurope: Data & Trends EU Food and Drink Industry; tullitilastot

Elintarvikkeet kansainvälisen kaupan myllerryksessä

- Kriiseissä ruokaturvan strateginen merkitys on korostunut entisestään. Elintarvikevienti joutuu usein välineeksi ulko- ja turvallisuuspoliittisiin kriiseihin. Ruoka-ala kytetään kauppakiistoihin, joihin se ei alun perin mitenkään liittynyt (esim. Airbus-Boeing -tukikiista).
 - Sanktiot, vientikiellot, tullit
- Ruoka on kuluttajia lähellä oleva asia ja tuotantotapa-, turvallisuus- ja kestävyysvaatimukset (esim. eläinten hyvinvointi, yritys vastuullisuus, metsäkadon torjunta, torjunta-aineiden käyttö) lisääntyvät. Omasta tuotannosta ja tuotantotapavalinnoista halutaan pitää kiinni.
 - Kauppaneuvotteluissa keskustellaan yhä enemmän tuotantotavoista ja kestävydestä.
 - Kolmansien maiden vaatimuksia laitosvalvonnoista, luvista, tietojärjestelmistä on paljon ja ne lisääntyvät.
- Tuotanto ja satotaso ovat alttiita säävaihteluille ja ilmastonmuutokselle, eläintautien purkauksille, ihmisten pandemioille (korona).
 - Ruuantuotanto häiriintyy nopeasti poikkeustilanteissa.
- Suurelta osin tuore- tai lyhyen säilyvyysajan tuotteita.
 - Logistiikan sujuvuus olennaista (esim. koronatilanne, Brexit)

Suomen elintarvikeviennin vahvuudet

7.3.2023

6

Vienti vahvistaa kotimaisen elintarviketuotannon kilpailukykyä

- Tarjoamalla uusia myyntikanavia rajallisesti kasvavan kotimarkkinan rinnalle
- Antamalla yrityksille mahdollisuuden lisätä kapasiteetin käyttöastettaan
- Löytämällä korkeamman hintatason markkinoita
- Kansainvälisessä kilpailu kirittää innovoimaan ja tuotantoa tehokkaammaksi.

→ Paremmat mahdollisuudet korvata tuontia suomalaisilla tuotteilla, vahvistaa kauppatasetta ja lisätä työpaikkoja ja investointeja Suomeen.

Omalla elintarviketuotannolla huolehdimme suomalaisten ruoantarpeesta, vaikutamme parhaiten tuotantotapoihin, varmistamme läpinäkyvyyden emmekä ulkoista ympäristövaikutuksia muualle, esimerkiksi kuivuudesta kärsiville alueille.

Suomen elintarvikeviennin vahvuudet

Eri asiat resonoivat eri markkinoilla – lisäarvoa sekä teollisuus- että kuluttajatuoteviennissä

Läpinäkyvyys ja jäljitettävyys

- Suomi on pieni maa, tuotantoketjut jäljitettävissä oman maan sisällä.
- Edelläkävijärytykset ovat kehittäneet toimintamallejaan ja investoineet tietojärjestelmiin, joilla pystytään tuottamaan tarkkaa, jopa tilatason, tietoa kuluttajalle.
- Business Finlandin, GS1:n ja elintarvikeketjun toimijoiden Food Data Finland –kasvumoottorihankkeessa tiedonkulkua alkutuotannosta kuluttajalle kehitetään edelleen.

Lisätietoa: <https://gs1.fi/fi/kehitys/food-data-finland>

Kestävät ja vastuulliset tuotantotavat, korkea elintarviketurvallisuus

- Tuotantoeläinten terveys, vähäinen eläinlääkkeiden käyttötarve
- Salmonellan nollatoleranssi
- Vähäinen torjunta-aineiden käyttö
- Korkea hygieniataso maataloilla ja tuotantolaitoksissa

Suomen elintarvikeviennin vahvuudet

Aktiivinen tutkimus- ja innovaatiotoiminta

- Liikevaihtoon suhteutettuna suomalaiset elintarvikeyritykset panostavat TKI-toimintaan eniten Euroopassa.
<https://www.fooddrinkeurope.eu/resource/data-trends-of-the-european-food-and-drink-industry-2022/>
- Merkittävää tutkimusta mm. kauran ja palkokasvien jalostuksessa, aktiivista tuotekehitystä kasviproteiinituotteissa

Puhdas ilma, vesi ja maaperä, runsaat vesivarat, arktisuus

- Faktatietoa <https://projects.luke.fi/ruokafakta/>

Toimitusvarmuus

- Hyvä maine luotettavana sopimuskumppanina

Miten tulevalla vaalikaudella varmistetaan elintarvikeviennin edellytykset?

Jukka Ihanus

7.3.2023

Ruoka-alalta vaaditaan sopeutumista ja uudistumista

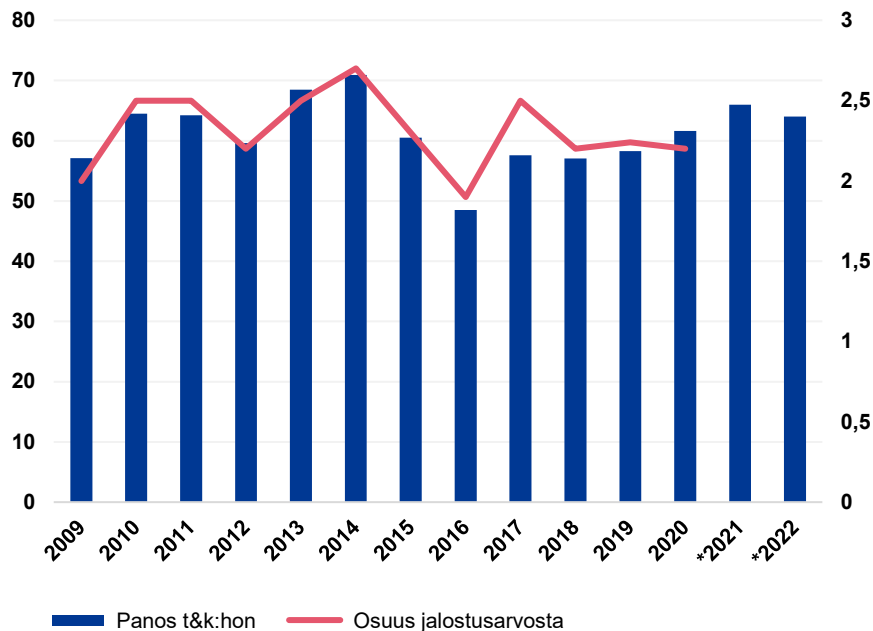
- Euroopassa käydään sotaa, joka vaikuttaa lannoitteiden, energian ja muiden raaka-aineiden hintaan ja alan kustannuksiin vielä pitkään.
- Irrottautuminen fossiilisesta energiasta etenee vauhdilla.
- Ruuantuotanto muuntuu kestävämmäksi luonnon asettamiin rajoihin vastaten.
- Kotimaassa on pulaa osaavasta työvoimasta, kun työmarkkinoille saapuvat ikäluokat ovat poistuvia ikäluokkia pienemmät.
- Päivittäistavarakaupan keskittyneisyys ja ulkomainen kilpailu luovat tiukat raamit alan kotimaisten yritysten menestykselle.

Kuinka T&K muunnetaan vienniksi?

Viennin kasvun edellytyksiä ovat:

- Kotimaiset, puhtaat raaka-aineet
- T&K rahoituksen lisäämisessä tunnistetaan elintarvikeala
- Osaajien saatavuuden turvaaminen
- Ennakoitava ympäristö investoinneille
 - El uusia pisteveroja
 - El lakisääteisiä indeksejä sopimukseen
 - KYLLÄ itsesääntelylle ja vapaaehtoisille sitoumuksille
 - KYLLÄ luvituksen uudistamiselle
 - KYLLÄ datan hyödyntämisen mahdollistamiselle
 - KYLLÄ työrahasääntelyn uudistamiselle
- Yhteiskunnan tuki vientityöhön varmistettava

Elintarviketeollisuuden T&K investoinnit

Ruoka-ala tarvitsee kasvuohjelman

- **ETL ehdottaa seuraavaan hallitusohjelmaan kirjattavaksi monivuotista ruoka-alan ohjelmaa alan kasvun edistämiseksi**
- Ohjelman tarkoituksena olisi tarkastella poikkihallinnollisesti ruoka-alaa ja sen kasvun osatekijöitä.
- Ohjelman tavoitteena olisi lisätä alan arvonlisää ja työllisyyttä, turvata huoltovarmuutta sekä vahvistaa alan yritysten kykyä investoida ja innovoida mahdollistaen näin viennin moninkertaistamisen.
- Ohjelman avulla voitaisiin vauhdittaa ruoka-alan yritysten kestävää uudistumista sekä kehittää alan sisäistä vuoropuhelua.
- Kootaan yhteen toimenpiteet toimeenpanoa varten

Kiitos

Jukka Ihanus

Puh. 050 463 9929

jukka.ihanus@etl.fi